

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2019/2111,**annettu 9 päivänä joulukuuta 2019,****SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden aiheuttaman uhkan vähentämiseksi**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto hyväksyi 19 päivänä marraskuuta 2018 laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen", jäljempänä 'EU:n pienasestrategia'.
- (2) EU:n pienasestrategiassa muistutetaan, että vaikka viime vuosina on saavutettu huomattavaa edistystä erityisesti Kaakkois-Euroopassa, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden kertymisen mittakaava, epäasianmukaiset varastointiolosuhteet, laajalle levinnyt laiton hallussapito ja täytäntöönpanon aukot rajoittavat edelleen ampuma-aseiden ja pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimien tehokkuutta osissa Länsi-Balkania, mikä vaikuttaa kyseisen alueen sekä EU:n turvallisuuteen.
- (3) Lontoossa järjestetyssä Länsi-Balkanin huippukokouksessa hyväksyttiin 10 päivänä heinäkuuta 2018 "kestävää ratkaisua vuoteen 2024 mennessä koskeva etenemissuunnitelma pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella", jäljempänä 'etenemissuunnitelma'.
- (4) EU:n pienasestrategiassa todetaan, että unioni jatkaa pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavan Kaakkois-Euroopan selvitystoimiston (SEESAC) tukemista pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimissa ja ottaa jatkossakin huomioon alueelliset aloitteet, kuten etenemissuunnitelman.
- (5) Länsi-Balkanin kumppanien hyväksymät etenemissuunnitelman tavoitteet ovat yhdenmukaisia pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumista koskevien unionin ja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) toimien kanssa. YK:n pääsihteeri vaati vuoden 2018 aseidenriisuntaohjelmassaan "Securing our Common Future" ("Yhteisen tulevaisuutemme turvaaminen") tavanomaisten aseiden liialliseen keskittymiseen ja laittomaan kauppaan puuttumista ja tukea maakohtaisille lähestymistavoille pienaseisiin.
- (6) YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa, jäljempänä 'Agenda 2030', vahvistetaan, että pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuminen on välttämätöntä monien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mukaan lukien rauhaan, oikeuteen ja vahvoin instituutioihin, köyhyyden vähentämiseen, talouskasvuun, terveyteen, sukupuolten tasa-arvoon sekä turvallisiin kaupunkeihin liittyvät tavoitteet. Siksi kaikki YK:n jäsenvaltiot ovat Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteen 16 alatavoitteessa 16.4 sitoutuneet vähentämään merkittävästi laittomia rahoitus- ja asevirtoja.
- (7) Pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelman kolmas tarkistuskonferenssi hyväksyi 30 päivänä kesäkuuta 2018 päätösasiakirjan, jossa YK:n jäsenvaltiot uusivat sitoutumisensa pienaseiden ja kevyiden aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen estämiseen ja torjumiseen. YK:n jäsenvaltiot vahvistivat uudelleen halunsa jatkaa kansainvälistä yhteistyötä ja vahvistaa alueellista yhteistyötä parantamalla koordinoitua, kuulemistä, tietojenvaihtoa ja operatiivista yhteistyötä ja ottamalla siihen mukaan asiaankuuluvat alueelliset ja osa-alueelliset järjestöt sekä lainvalvonta-, rajavalvonta- ja vienti- ja tuontilupaviranomaiset.

- (8) Tällä päätöksellä tuettavalla hankkeella pyritään syventämään ja täydentämään pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan annettavaa unionin tukea. Unioni on tähän mennessä myöntänyt kyseistä tukea SEESACin työtä Länsi-Balkanin alueella tukevilla neuvoston päätöksillä eli neuvoston päätöksillä 2004/791/YUTP ⁽¹⁾, 2010/179/YUTP ⁽²⁾, 2013/730/YUTP ⁽³⁾ ja (YUTP) 2016/2356 ⁽⁴⁾, ja sillä edistetään neuvoston päätöksellä (YUTP) 2018/1788 ⁽⁵⁾ tuettujen pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen torjuntaa koskevan alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman ja etenemissuunnitelman tavoitteiden saavuttamista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian ”Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen” täytäntöön panemiseksi hankkeen tällä päätöksellä tuettuna ja sen liitteessä vahvistettuna yleisenä tavoitteena on tukea edelleen turvallisuustilanteen parantamista Kaakkois-Euroopan alueella ja unionissa torjumalla laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden Kaakkois-Euroopassa, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa aiheuttamaa sekä näiltä alueilta tulevaa uhkaa.

2. Hankkeessa on otettava huomioon muut alueelliset aloitteet, erityisesti Länsi-Balkanin etenemissuunnitelma, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) työ sekä asevalvontaan ja laittomaan asekauppaan liittyvät asiaankuuluvat Euroopan komission toimet Kaakkois-Euroopan alueella, ja sillä on seuraavat erityistavoitteet:

- edistää pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevan alueellisen yhteistyön, tietämyksen vaihdon ja tiedon jakamisen tehostamista;
- tukea edelleen pienaseiden ja kevyiden aseiden, ampuma-aseiden ja räjähteiden lainsäädäntö- ja sääntelykehityksen kehittämistä ja sen yhdenmukaistamista unionin kehityksen kanssa sekä standardointia Kaakkois-Euroopassa;
- jatkaa pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevan näyttöön perustuvan päätöksenteon tukemista ottaen huomioon sekä miesten että naisten tarpeet;
- kehittää Länsi-Balkanin rajapoliisi- ja rikospoliisiviranomaisten valmiuksia ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseksi;
- parantaa fyysiseen turvallisuuteen ja varastojen hallintaan liittyviä valmiuksia parantamalla infrastruktuurin turvallisuutta, vähentämällä ylijäämiä ja tarjoamalla koulutusta;
- jatkaa käynnissä olevaa työtä ampuma-aseita koskevien yhteyspisteiden perustamiseksi Kaakkois-Eurooppaan.

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä ’korkea edustaja’, vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

- ⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2004/791/YUTP, tehty 22 päivänä marraskuuta 2004, Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen hyväksytyn yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP täytäntöönpanosta Kaakkois-Euroopassa tehdyn päätöksen 2002/842/YUTP voimassaolon jatkamisesta ja päätöksen muuttamisesta (EUVL L 348, 24.11.2004, s. 46).
- ⁽²⁾ Neuvoston päätös 2010/179/YUTP, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2010, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin asevalvontatoimien tukemisesta Länsi-Balkanin alueella (EUVL L 80, 26.3.2010, s. 48).
- ⁽³⁾ Neuvoston päätös 2013/730/YUTP, annettu 9 päivänä joulukuuta 2013, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (EUVL L 332, 11.12.2013, s. 19).
- ⁽⁴⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2016/2356, annettu 19 päivänä joulukuuta 2016, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (EUVL L 348, 21.12.2016, s. 60).
- ⁽⁵⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2018/1788, annettu 19 päivänä marraskuuta 2018, pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavan Kaakkois-Euroopan selvitystoimiston (SEESAC) tukemiseksi Länsi-Balkanin laiton asekauppaa koskevan alueellisen etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa varten (EUVL L 293, 20.11.2018, s. 11).

2. SEESAC toteuttaa 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen teknisen täytäntöönpanon ja koordinoi tarvittaessa Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan toimien vetäjän kanssa.

3. SEESAC suorittaa tehtävänsä korkean edustajan alaisuudessa. Tätä varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä SEESACin puolesta toimivan Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelman (UNDP) kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklassa tarkoitetun unionin rahoittaman hankkeen toteuttamiseksi on 11 819 605,20 euroa.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistetulla ohjeellisella määrällä rahoitettavien menojen hallinnoinnissa noudatetaan unionin talousarvioon sovellettavia menettelyjä ja sääntöjä.
3. Komissio valvoo 2 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia.
4. Komissio tekee tätä varten SEESACin puolesta toimivan UNDP:n kanssa tarvittavan sopimuksen. Kyseisessä sopimuksessa määrätään, että SEESACin on varmistettava unionin osuuden näkyvyys sen suuruuden mukaisesti.
5. Komissio pyrkii tekemään 4 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Komissio ilmoittaa neuvostolle kyseisessä prosessissa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista ja kyseisen sopimuksen tekopäivästä.
6. Yksityiskohtainen hankkeen kuvaus on tämän päätöksen liitteessä.

4 artikla

1. Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta SEESACin säännöllisesti neljännesvuosittain laatimien raporttien perusteella.
2. Komissio raportoi 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.
2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 48 kuukauden kuluttua päivästä, jona 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu sopimus tehdään. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy kuitenkin kuuden kuukauden kuluttua sen voimaantulosta, jos tällaista sopimusta ei ole tuon ajan kuluessa tehty.

Tehty Brysselissä 9 päivänä joulukuuta 2019.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. BORRELL FONTELLES

LIITE

Hanke laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden Kaakkois-Euroopassa aiheuttaman uhkan vähentämisen tukemiseksi**1. Johdanto ja tavoitteet**

Kaakkois-Euroopassa on viime vuosina edistytty merkittävästi asevalvonnan tehostamisessa ja laittoman asekaupan torjumisessa erityisesti unionin jatkuvan tuen ansiosta. Kaakkois-Euroopan alue aiheuttaa kuitenkin edelleen huolta, ja se on määriteltä painopistealueeksi 19 päivänä marraskuuta 2018 hyväksytyssä laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden vastaisessa EU:n strategiassa "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen", jäljempänä 'EU:n pienasestrategia'. Laittomilla ampuma-aseilla on selkeä vaikutus sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen, sillä ne ruokkivat järjestäytyntä rikollisuutta ja terroritekoja Kaakkois-Euroopan alueella ja EU:ssa. Näin ollen aseiden siirtoihin, käyttöön, hallussapitoon ja varastointiin liittyvien vahvojen ja tehokkaiden valvontamekanismien luominen edistää merkittävästi alueellista, eurooppalaista ja maailmanlaajuisia rauhaa ja turvallisuutta.

Lontoossa 10. heinäkuuta 2018 järjestetyssä Länsi-Balkanin huippukokouksessa hyväksyttiin kestävä ratkaisua vuoteen 2024 mennessä koskeva etenemissuunnitelma pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella, jäljempänä 'etenemissuunnitelma', jotta voidaan vastata pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan liittyviin jäljellä oleviin haasteisiin, tukea edelleen viranomaisia näihin haasteisiin vastaamisessa ja lujittaa sitoutumista pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampuma-aseiden laittoman kaupan ja väärinkäytön torjuntaan. Etenemissuunnitelmalla on seitsemän tavoitetta, jotka kattavat kaikki asevalvonnan toiminnalliset osa-alueet, ja siinä visioidaan Länsi-Balkanin nykyistä turvallisempaa alueena, joka on turvallisuuden viejä ja jossa kokonaisvaltaiset ja kestävät, EU:n standardien ja muiden kansainvälisten standardien kanssa täysin yhdenmukaistetut mekanismit ovat käytössä ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laittoman hallussapidon, väärinkäytön ja kaupan tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja valvomiseksi ja niistä syytteeseen asettamiseksi. Unioni hyväksyi vuonna 2018 neuvoston päätöksen etenemissuunnitelman täytäntöönpanon tukemisesta (neuvoston päätös (YUTP) 2018/1788⁽¹⁾).

Pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaava Kaakkois-Euroopan selvitystoimisto (SEESAC), joka on pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen torjumista koskevan alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman, jäljempänä 'alueellinen täytäntöönpanosuunnitelma', toimeenpaneva elin, tuki etenemissuunnitelman laatimista. Päätöksellä (YUTP) 2018/1788 SEESACille annettiin tehtäväksi koordinoita ja seurata etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa. Instituutioiden, kansainvälisten järjestöjen ja avunantajien välinen koordinointi etenemissuunnitelman puitteissa varmistetaan pääasiassa virallisilla alueellisilla etenemissuunnitelman koordinointikokouksilla, joissa keskitytään edistymisen arviointiin ja tietojenvaihtoon, ja antamalla asiantuntija-apua ja teknistä tukea paikallisille etenemissuunnitelman koordinointikokouksille. Etenemissuunnitelman täytäntöönpanon seuranta varmistetaan laatimalla puolivuositain seuranta- ja arviointikertomuksia, joissa dokumentoidaan kyseisen täytäntöönpanon edistymistä, haasteita ja tarpeita yhteisesti sovittujen keskeisten tulosindikaattoreiden pohjalta. Lisäksi SEESAC toimii sihteeristönä Länsi-Balkanin pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevan etenemissuunnitelman monenvälisessä erityisra-hastossa, joka on perustettu tukemaan etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa. SEESAC tekee tiivistä yhteistyötä Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH), Euroopan komission (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto, naapuruuspo-litiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto), Europolin, Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT), Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex), Interpolin, Naton, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyö-järjestön (Etyj) ja muiden asiaankuuluvien avunantajien sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotka tukevat Kaakkois-Euroopan aseriisunta- ja asevalvontatoimia.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2018/1788, annettu 19 päivänä marraskuuta 2018, pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavan Kaakkois-Euroopan selvitystoimiston (SEESAC) tukemiseksi Länsi-Balkanin laitonta asekauppaa koskevan alueellisen etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa varten (EUVL L 293, 20.11.2018, s. 11).

Tämän toimen yleisenä tavoitteena on edistää turvallisuuden parantamista Kaakkois-Euroopan alueella ja EU:ssa torjumalla laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden muodostamaa uhkaa Kaakkois-Euroopassa, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa. Sen täytäntöönpano syventää ja täydentää pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan myönnettävää unionin apua, joka perustuu viimeaikaisiin neuvoston päätöksiin 2010/179/YUTP ⁽¹⁾, 2013/730/YUTP ⁽²⁾ ja (YUTP) 2016/2356 ⁽³⁾ (jonka voimassaolo päättyy 29. joulukuuta 2019). Se edistää myös neuvoston päätöksellä (YUTP) 2018/1788 tuettujen alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman ja etenemissuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Toimella edistetään pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevan alueellisen yhteistyön, tietämyksen vaihdon ja tiedon levittämisen tehostamista, tuetaan edelleen pienaseita ja kevyitä aseita, ampuma-aseita ja räjähteitä koskevan lainsäädäntö- ja sääntelykehityksen kehittämistä ja sen yhdenmukaistamista unionin kehityksen kanssa sekä Kaakkois-Euroopassa toteutettavaa standardointia, tuetaan edelleen pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevaa näyttöön perustuvaa päätöksentekoa, jossa otetaan huomioon sekä miesten että naisten tarpeet, kehitetään Länsi-Balkanin rajapoliisin ja rikospoliisin valmiuksia ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseen, parannetaan kykyä varmistaa fyysinen turvallisuus ja varastojen hallinnointi, mikä saavutetaan parantamalla infrastruktuurin turvallisuutta, vähentämällä ylijäämiä ja antamalla koulutusta ja hyödyntäen käynnissä olevaa työtä, joka koskee ampuma-aseita koskevien yhteyspisteiden perustamista Kaakkois-Eurooppaan.

Hankkeella edesautetaan laajemmin eurooppalaista ja globaalia rauhaa ja turvallisuutta, ja sillä myös vahvistetaan alueellista vakautta, koska työ tehdään alueellisen yhteistyöneuvoston (RCC) puitteissa ja yhteistyössä muiden asiaankuuluvien kansainvälisten kumppaneiden ja aloitteiden kanssa.

Toimi edistää suoraan EU:n turvallisuusstrategian, EU:n pienasestrategian, järjestäytyneitä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapolitiittisen syklin (EMPACTin ampuma-aseita koskeva toiminta-ala), asekauppasopimuksen, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman, kansainvälisen jäljittämismälinen, YK:n ampuma-asepöytäkirjan, naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) ja YK:n aseidenriisuntaohjelman täytäntöönpanoa, ja erityisesti se lisää alueellista yhteistyötä pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden leviämisen aiheuttaman uhan torjunnassa. Hankkeen tulokset vaikuttavat suoraan myös rauhanomaisia ja oikeudenmukaisia yhteiskuntia koskevan, Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteen 16 toteutumiseen, erityisesti kohdan 16.1 osalta (pyrkimys vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla) ja kohdan 16.4 osalta (pyrkimys vähentää merkittävästi aseiden laittomia siirtoja), sekä sukupuolten tasa-arvoa koskevan tavoitteen 5 toteutumiseen. Lisäksi hankkeella tuetaan komission toimintasuunnitelmaa ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan torjumiseksi EU:ssa.

Hankkeen tarkoituksena on erityisesti

- tehostaa alueellista yhteistyötä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa, tietämyksen vaihtoa ja tiedon levittämistä
- tukea Länsi-Balkanin rajapoliisin ja rikospoliisin valmiuksien kehittämistä ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseen
- tukea fyysisen turvallisuuden ja varastojen hallinnan valmiuksien parantamista edelleen.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2010/179/YUTP, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2010, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin asevalvontatoimien tukemisesta Länsi-Balkanin alueella (EUVL L 80, 26.3.2010, s. 48).

⁽²⁾ Neuvoston päätös 2013/730/YUTP, annettu 9 päivänä joulukuuta 2013, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (EUVL L 332, 11.12.2013, s. 19).

⁽³⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2016/2356, annettu 19 päivänä joulukuuta 2016, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (OJ L 348, 21.12.2016, s. 60).

2. Täytäntöönpanevan järjestön valinta ja koordinointi muiden asiaankuuluvien rahoitusaloitteiden kanssa

SEESAC on YK:n kehitysohjelman (UNDP) ja alueellisen yhteistyöneuvoston yhteinen aloite ja toimii tässä ominaisuudessa yhteyspisteenä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvissä toiminnaissa Kaakkois-Euroopassa. SEESAC on alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman täytäntöönpanoelimenä työskennellyt vuodesta 2002 Kaakkois-Euroopan sidosryhmien kanssa kokonaisvaltaisen lähestymistavan panemiseksi täytäntöön pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa toteuttamalla useita erilaisia toimia: strategisen ja operatiivisen alueellisen yhteistyön edistäminen; instituutioiden politiikan kehittämisen ja valmiuksien parantamisen tukeminen; valistuskampanjat sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden keruukampanjat; varastojen hallinnointi, ylijäämien vähentäminen, merkitsemiseen ja jäljittämiseen liittyvien voimavarojen parantaminen; ja tehostettu asevientivalvonta. SEESAC on sen vuoksi hankkinut ainutlaatuiset valmiudet ja kokemuksen toteuttaa useiden sidosryhmien kanssa alueellisia toimia, joissa otetaan huomioon Kaakkois-Euroopan alueen kumppanien yhteinen poliittinen ja taloudellinen tausta, ja näin se varmistaa kansallisen ja alueellisen vastuullisuuden sekä toimiansa pitkän aikavälin kestävyys. Lisäksi se on vahvistanut asemansa tärkeimpänä alueellisena toimijana pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan alalla.

SEESAC pitää yllä kahden- ja monenvälisiä viestintäkanavia kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Tässä yhteydessä se toimii edelleen myös pienaseiden ja kevyiden aseiden alueellisen ohjausryhmän sihteeristönä. Lisäksi SEESAC toimii varastojen vähentämisen alueellista lähestymistapaa (RASR) koskevan aloitteen sihteeristönä, ja se on nimitetty myös Länsi-Balkanin pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevan etenemissuunnitelman monenvälisen erityisrahaston sihteeristöksi. SEESAC on myös osa pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä miinatyön koordinaatiokokouksia, jotka ovat pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimien epävirallinen koordinaatiomekanismi, jossa toimivat Nato, unioni, Etyj, Yhdistyneiden kansakuntien aseriisuntatoimisto (UNODA) ja SEESAC. SEESAC osallistuu säännöllisesti asiaankuuluviin alueellisiin foorumeihin, joita ovat muun muassa EU:n ja Länsi-Balkanin oikeus- ja sisäministerien kokoukset, Naton jäsenelty tiedonvaihtoprosessi pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla sekä Kaakkois-Euroopan puolustusministereiden prosessi. Lisäksi SEESAC pitää edelleen yllä laajaa virallisten ja epävirallisten kumppanuusien verkostoa erilaisten järjestöjen, kuten asevalvonnan todentamista ja täytäntöönpanoa avustavan alueellisen keskuksen (RACVIAC – Centre for Security Cooperation) ja Etyjin turvallisuusyhteistyöfoorumin kanssa. Muiden YK:n järjestöjen, kuten UNODC (Yhdistyneiden kansakuntien huumausaine- ja kriminaalipolitiikan toimisto) ja UNODA, kanssa järjestetään säännöllisiä koordinoitinkokouksia ja vaihdetaan tietoa pienaseiden alalla toteutettavan YK:n koordinoitintöiminnan (CASA) ja muiden mekanismien välityksellä. SEESAC toimii näin ollen alueellisena keskuksena ja yhteyspisteenä, jossa käsitellään useita erilaisia turvallisuusalan uudistukseen liittyviä asioita ja keskittyy erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan ja varastojen hallinnointiin. SEESAC on tiiviissä yhteydessä asiaankuuluviin unionin toimijoihin ja tukee niitä; pääasiallisesti SEESAC toimii naapurisuuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosaston ja muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston, Europolin, Interpolin sekä Frontexin sekä EU:n johtamien aloitteiden kuten ampuma-aseita käsittelevän EMPACTin ja Euroopan ampuma-aseiden asiantuntijatyöryhmän (EFE) kanssa. Tämä mahdollistaa kaakkoiseurooppalaisten kollegoiden tehokkaamman tavoittamisen.

SEESACin toimipaikka on Belgradissa, mutta se toimii tällä hetkellä kaikkialla Kaakkois-Euroopassa toteuttaen toimia Albaniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Kosovossa (*), Moldovan tasavallassa, Montenegrossa, Pohjois-Makedonian tasavallassa ja Serbiassa sekä toteuttaa rajallisia tukitoimia Ukrainassa ja Valko-Venäjällä. Aikaisemmin se toimi myös Bulgariassa, Kroatiaassa ja Romaniassa. Alueellinen vastuullisuus taataan alueellisen yhteistyöneuvoston sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden alueellisen ohjausryhmän kautta; jälkimmäisessä kaikkien Kaakkois-Euroopan maiden edustajat antavat strategista ohjausta ja esittävät aloitteita ja pyyntöjä.

SEESAC on ollut edelläkävijänä luomassa toimintatapaa, joka perustuu yhteisten ongelmien ratkaisemiseen alueellisten aloitteiden avulla ja jolla on saatu aikaan vaikuttavia tuloksia Kaakkois-Euroopassa, koska ratkaisevan tärkeän tiedonjaon ja sen mukanaan tuoman terveellisen alueellisen kilpailun lisäksi sen avulla on myös saavutettu kansallisella ja alueellisella tasolla johdonmukaisia ja helposti mitattavissa olevia tuloksia kokonaisvaltaisen täytäntöönpanomenettelyn kautta.

SEESACin aikaisemmin toteuttamissa unionin rahoittamissa hankkeissa suunnitellut toimet onnistuivat erittäin hyvin ja tuottivat kestäviä hanketuloksia kehittäen ja edistäen hankkeiden ja toimien kansallista vastuullisuutta ja edistäen alueellista koordinoitintia, tietojen vaihtamista kokemuksista ja parhaista käytännöistä sekä alueellista tutkimusta. Sen asiantuntemus pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla ja perusteellinen tietämys alueellisista asioista sekä sen asiaankuuluvat sidosryhmät tekevät siitä tämän toiminnan kannalta kaikkein sopivimman täytäntöönpanokumppanin.

(*) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

3. Hankkeen kuvaus

Hankkeen uusi vaihe perustuu neuvoston päätösten 2004/791/YUTP⁽ⁱ⁾, 2010/179/YUTP, 2013/730/YUTP ja (YUTP) 2016/2356 tuloksille ja täydentävyydelle voimassa olevan neuvoston päätöksen (YUTP) 2018/1788 kanssa. Se keskittyy kolmeen pääalaan ja jatkaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa pienaseiden ja kevyiden aseiden uhan torjumiseksi Kaakkois-Euroopan alueella.

Kyseiset kolme pääalaa käsittelevät sekä strategista ja poliittista tasoa että operatiivisia näkökohtia, joten kaikkia pienaseiden ja kevytaseiden valvonnan tasoa tuetaan suoraan, painopisteinä alueellisen yhteistyön, tietämyksen vaihdon ja tiedon levittämisen tehostaminen Länsi-Balkanin rajapoliisin ja rikospoliisin valmiuksien kehittäminen ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseen; ja fyysiseen turvallisuuteen ja varastojen hallinnointiin liittyvien valmiuksien parantaminen, mikä saavutetaan parantamalla infrastruktuurin turvallisuutta, vähentämällä ylijäämiä ja antamalla koulutusta.

Hankkeen tulokset ovat erityisesti seuraavat:

- tehokkaampi alueellinen yhteistyö, tietämyksen vaihto ja tiedon levittäminen asevalvonnan alalla
- Länsi-Balkanin rajapoliisin ja rikospoliisin paremmat valmiudet ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseen
- paremmat valmiudet varmistaa fyysinen turvallisuus ja varastojen hallinnointi, mikä saavutetaan parantamalla infrastruktuurin turvallisuutta, vähentämällä ylijäämiä ja antamalla koulutusta.

Hankkeen strategia perustuu SEESACin ainutlaatuisen lähestymistapaan, eli luottamuksen ja yhteistyön lisäämiseen Kaakkois-Euroopan alueella, mitä konkreettisen ja mitattavissa olevan perinpohjaisen muutoksen aikaan saaminen edellyttää. Erityisesti alueellisella tasolla SEESACin edistämät yhteistyöprosessit, joissa on mukana sekä päätöksentekijöitä että operatiivisen tason toimijoita, ovat osoittautuneet olennaisiksi tietämyksen siirrolle, asiantuntemuksen vaihdolle ja tiedon levittämiseksi suotuisan ja kilpailukykyisen toimintaympäristön varmistamisessa. Tämän ansiosta Kaakkois-Euroopan alueen valmiudet ovat lisääntyneet, mutta vielä tärkeämpää on kuitenkin se, että näin on pystytty rakentamaan luottamusta ja luomaan instituutioiden ja yksittäisten asiantuntijoiden välistä suoraa yhteistyötä, mikä on muiden tekijöiden ohella mahdollistanut etenemissuunnitelman laatimisen. Lisäksi alueelliseen yhteistyöhön perustuva toimintatapa on tehnyt alueesta avoimemman ja toimivamman asekaupan valvontapyrkimysten suhteen, minkä ansiosta Kaakkois-Euroopan maat kuuluvat ase siirtoja koskevan raportoinnin osalta maailman avoimimpiin. Näin ollen hankkeella jatketaan alueellisen yhteistyön edistämistä oleellisena keinona saada aikaan mitattavissa olevia tuloksia.

Hankkeen maantieteellinen soveltamisala on Kaakkois-Eurooppa, ja sen suoria edunsaajia ovat Albanian, Bosnian ja Hertsegovinan, Montenegron, Serbian, Moldovan tasavallan, Pohjois-Makedonian tasavallan ja Kosovon (**) asiaankuuluvat viranomaiset. Lisäksi hankkeella pyritään jatkamaan tukea Itä-Euroopan maille, joilla on vastaavia haasteita pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa, erityisesti Ukrainalle ja Valko-Venäjälle, jotka osallistuvat Länsi-Balkanilla saadun tietämyksen ja kokemuksen sekä Länsi-Balkanilla vuodesta 2002 lähtien kehitettyjen parhaiden kokemusten siirtoon.

- 3.1 Alueellisen yhteistyön helpottaminen ja näyttöön perustuvan päätöksenteon tukeminen pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa, mikä osaltaan vähentää pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman leviämisen uhkaa

Tavoite

Ensimmäisen osan tavoitteena on vahvistaa edelleen valmiuksia suunnitella ja panna täytäntöön näyttöön perustuvia pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyviä valvontatoimia ja standardoida lähestymistapoja pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden ja Kaakkois-Euroopan ampuma-aseasiantuntijaverkoston (SEEFEN) strategisella ja operatiivisella tasolla tehtävällä alueellisella yhteistyöllä, tiedonvaihdolla ja hyvien käytäntöjen jakamisella, tiedonkeruu- ja analysointivalmiuksien parantamisella, pienaseita ja kevyitä aseita koskevien lainsäädäntö- ja sääntelykehysten yhdenmukaistamisella ja standardoinnilla sekä sukupuolinäkökulman johdonmukaisella sisällyttämisellä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimiin. Tämä puolestaan edistää etenemissuunnitelman tavoitteiden 1, 2 ja 3 saavuttamista.

⁽ⁱ⁾ Neuvoston päätös 2004/791/YUTP, tehty 22 päivänä marraskuuta 2004, Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen hyväksytyn yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP täytäntöönpanosta Kaakkois-Euroopassa tehdyn päätöksen 2002/842/YUTP voimassaolon jatkamisesta ja päätöksen muuttamisesta (OJ L 348, 24.11.2004, s. 46).

(**) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Kuvaus

Tämän alueellisen tason verkostoitumista helpottavaan menestyksekkääseen toimintatapaan perustuvan osan tarkoituksena on helpottaa edelleen pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden yhteistyötä säännöllisten alueellisten kokoontumisten, tietojenvaihdon sekä tiedonkeruuseen ja näyttöön perustuvan päätöksenteon tehostamisella. Ase siirtojen avoimuutta lisätään myös sisällyttämällä ase siirtoja koskeva alueellinen tiedonvaihtoprosessi osittain pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden yhteistyöprosessiin ja tukemalla ase siirtojen avoimuuden jatkumista Kaakkois-Euroopassa. Lisäksi tämän osan tarkoituksena on välittää Kaakkois-Euroopasta hankittua asiantuntemusta muille alueille, jotta voidaan tukea unionin toimia niillä. Tässä osassa halutaan myös antaa teknistä tukea päätöksentekijöille kohdennettujen ja kysyntään perustuvien toimintapolitiittisesti olennaisten tutkimusten ja katsausten avulla.

Ottaen lisäksi huomioon riski, joka liittyy unioniin suuntautuvaan ampuma-aseiden laittomaan kauppaan sekä niiden käyttöön järjestäytyneessä rikollisuudessa ja terroritekojen yhteydessä, vankkojen tiedonkeruu- ja tiedonvaihtojärjestelmien ja -mekanismien kehittäminen kuuluu olennaisena osana tämän uhan torjumiseen. SEESAC on tehnyt pitkäaikaista työtä Kaakkois-Euroopan alueella ja on ollut eturintamassa toteuttamassa tällaisia toimia ottaen etenkin huomioon, että se on menestyksekkäästi pannut täytäntöön neuvoston päätökset 2013/730/YUTP ja (YUTP) 2016/2356 ja muun muassa perustanut SEEFENin ja edistänyt sen toimintaa. Lisäksi se on toiminut koollekutsujana yhteistyöprosesseissa ja toteuttanut toimia parantaakseen lainvalvontaviranomaisten merkintä-, jäljittämisen- ja kirjaamisedellytyksiä tarjoamalla muun muassa teknistä avustusta ja tukea kirjaamisjärjestelmien luomiseksi ja vahvistamiseksi. Näin ollen tässä osassa hyödynnetään edellisellä kaudella luotua perustaa ja vahvistetaan edelleen SEEFENiä samalla kun sitä käytetään Kaakkois-Euroopan ja sen ulkopuolella toimivien lainvalvontaviranomaisten lisääntyneen yhteistyön foorumina, jotta voidaan torjua pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitonta kauppaa. Kaikki SEEFENin toimet koordinoidaan tiiviisti Europolin, EMPACTin, Euroopan ampuma-aseiden asiantuntijatyöryhmän, muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston, Interpolin, Eurojustin ja Frontexin sekä muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa, joiden toimiin niillä myös osallistutaan.

Lisäksi tässä osassa pyritään vastaamaan ilmeiseen ja kiireelliseen tarpeeseen tiukentaa pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampuma-aseiden valvontaa koskevaa lainsäädäntö- ja sääntelykehystä Länsi-Balkanilla, jotta asevalvontaa voitaisiin säännellä tehokkaasti ja helpottaa asiaan liittyviin uhkiin vastaamista. Tällainen kehys mahdollistaa myös asevalvontalakien ja -menettelyjen yhteensopivuuden Länsi-Balkanilla ja pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampuma-aseiden valvontamenettelyjen ja -käytäntöjen standardoinnin. Kyseisellä standardoinnilla mahdollistettaisiin esteiden poistaminen lainvalvontaviranomaisten ja oikeuslaitoksen suoralta yhteistyöltä, tiedonvaihdon ja yhteisiltä tai rinnakkaisilta tutkimuksilta. Lisäksi hankkeella edistetään myös sukupuolinäkökulman sisällyttämistä asevalvonnan alan lainsäädäntöön, koska sitä ei useinkaan täysin tunnisteta eikä myöskään oteta riittävästi huomioon lainsäädäntö- ja politiikkakehyksissä, joilla säädellään pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa Kaakkois-Euroopassa, mikä vähentää asevalvontapyrkimysten kykyä tarjota tehokkaasti turvallisuutta kaikille kansalaisille riippumatta siitä, ovatko he naisia, miehiä, tyttöjä tai poikia. Tässä toiminnassa hyödynnetään tukea, jota annetaan neuvoston päätöksen (YUTP) 2018/1788 täytäntöönpanon kautta kehittämällä räätälöityjä kansallisia ja alueellisia aihekohtaisia työpajoja; päivittämällä alueellisen asevalvonnan alan lainsäädännön kokoelmateosta ja tarkistamalla hankkeen edunsaajien oikeudellinen kehys sukupuolinäkökulmasta sen varmistamiseksi, toteutetaan hankkeiden edunsaajien oikeudellisen kehysten sukupuoliarviointi sen varmistamiseksi, että asevalvontaa säätelevät politiikat eivät sivuuta yhteyksiä pienaseiden ja kevyiden aseiden ja sukupuolen välillä.

Hankkeessa pyritään erityisesti helpottamaan alueellista yhteistyötä ja tukemaan näyttöön perustuvaa päätöksentekoa pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa seuraavin keinoin:

- pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden Kaakkois-Euroopassa pidettävät alueelliset kokoukset (kahdesti vuodessa), joissa keskitytään asevalvontapolitiikkaa koskevaan tiedonvaihtoon, tietämyksen levittämiseen ja standardointiin
- SEEFENin alueelliset kokoukset (kahdesti vuodessa), joissa keskitytään operatiiviseen tiedonvaihtoon ja rajat ylittävään yhteistyöhön ampuma-aseiden laittoman kaupan torjumisessa
- pyynnöstä toteutettava teknisen opastuksen ja asiantuntemuksen tarjoaminen pienaseita ja kevyitä aseita käsitteleville komiteoille ja SEEFENille, jotta voidaan vahvistaa toimintapolitiikan kehittämistä, suunnittelua, hyväksymistä ja täytäntöönpanoa
- pyynnöstä annettava tuki koko Kaakkois-Euroopan alueella asiaankuuluvien muutosten osalta asevalvontaa koskevaan lainsäädäntöön sen yhdenmukaistamiseksi asevalvontaa ja standardointia koskevan EU:n lainsäädännön kanssa (2022–2023)

- pienaseita ja kevyitä aseita koskevan tiedon keruun ja analysoinnin tukeminen pienaseita ja kevyitä aseita koskevan alueellisen tutkimuksen suositusten pohjalta
- aseellisen väkivallan seurantafoorumien ylläpito ja Kaakkois-Euroopan aseellisen väkivallan seurantatietojen säännöllinen levittäminen suuntausten kartoittamiseksi
- sukupuolinäkökulman sisällyttäminen tiiviimmin pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa koskevaan päätöksentekoon
- asiantuntemuksen siirto Valko-Venäjälle ja Ukrainaan helpottamalla osallistumista valikoituihin virallisiin kokouksiin sekä pienaseita ja kevyitä aseita koskeviin valvontavälineisiin
- tietojenvaihtoa koskevan verkkofoorumien ylläpito ja sen vahvistaminen kehittämällä toimintapoliittisesti olennaisia kysyntään perustuvia tietotuotteita.

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

- järjestetään enintään kahdeksan pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden alueellista kokousta
- järjestetään enintään kahdeksan SEEFENin alueellista kokousta (kahdesti vuodessa), joissa keskitytään lainvalvonnan ampuma-aseasiantuntijoiden keskinäiseen verkostoitumiseen ja tiedonvaihtoon
- parannetaan pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden ja SEEFENin jäsenten valmiuksia kohdennettujen koulutustilaisuuksien sekä teknisen ja neuvontatuen avulla
- mahdollistetaan tietojenvaihto, tietämyksen siirto ja toimintatapojen standardointi
- järjestetään edunsaajille enintään kymmenen aihekohtaista työpajaa, joilla tuetaan lainsäädännön yhdenmukaistamista unionin säännösten kanssa ja Kaakkois-Euroopan alueen sisäistä standardointia
- tarjotaan lainsäädännön ja politiikan päivityksiä koskevaa asiantuntemusta tavoitteena yhdenmukaistaminen EU:n sääntelykehiksen ja standardien kanssa
- julkaistaan kuukausittaisia seurantatietoja aseellisen väkivallan suuntauksista koko Kaakkois-Euroopan alueella
- varmistetaan viranomaisilta saatujen tietojen keruu, analysointi ja levittäminen pienaseita ja kevyitä aseita koskevassa kartoituksessa annettujen suositusten perusteella
- sisällytetään sukupuolinäkökulma tiiviimmin pienaseita ja kevyitä aseita koskevaan päätöksentekoon
- jatketaan aserekisterijärjestelmän kehittämistä Moldovan tasavallassa
- helpotetaan tietämyksen vaihtoa ja tiedon levittämistä Valko-Venäjän ja Ukrainan viranomaisten kanssa.

3.2. Lisätuki lainvalvonta- ja rajaviranomaisten valmiuksien kehittämiseen laittoman ase- ja räjähdekaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Tavoite

Toisen osan tavoitteena on varmistaa tarvittava tuki pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumiseksi parantamalla hankkeen piiriin kuuluvien lainvalvontaelinten prosesseja, laitteistoa ja koulutusta etenemissuunnitelman tavoitteen 3 mukaisesti, jossa kehoitetaan vähentämään merkittävästi ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laittomia virtoja vuoteen 2024 mennessä.

Kuvaus

Tässä osassa tuetaan alueellisten viranomaisten valmiuksien kehittämistä, jotta ne voivat toteuttaa sekä ehkäisemistä tukahduttamistoimia, jotka ovat tarpeen kyseisten viranomaisten lainkäyttöalueelta lähtevän tai sen kautta harjoitettavan ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden kaupan onnistuneeksi tunnistamiseksi, estämiseksi ja torjumiseksi. Euroopan turvallisuusagendassa määriteltiin ampuma-aseiden laittoman kaupan torjunta yhdeksi sen ensisijaisista toimista. Siinä kehoitettiin tarkistamaan oikeudellista kehystä ja tehostamaan ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa. Ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan lähteet ovat moninaisia, ja ulkorajojen valvonta sekä poliisi- ja tulliyhteistyö ovat edelleen ensiarvoisen tärkeitä, kuten todetaan EU:n pienasestrategiassa. Kaakkois-Euroopan aluetasolla unioni ja sen jäsenvaltiot auttavat vahvistamaan lainvalvontavalmiuksia laittoman kaupan verkostojen tunnistamiseksi, häiritsemiseksi ja estämiseksi ja sen estämiseksi, että ampuma-aseet pääsevät terroristien ja rikollisten käsiin laittomien markkinoiden kautta, muun muassa estämällä aseiden laittoman rahoituksen ja kuljetuksen ja vahvistamalla rajapoliisin, tullin ja satamaviranomaisten roolia. Laittoman asekaupan rajatylittävän luonteen vuoksi on erityisen tärkeää tarjota tukea myös naapurimaille.

Rajatyöttävien valvonnan tehostaminen on yksi keskeinen vaatimus, joka koskee kokonaisvaltaista lähestymistapaa ampuma-aseiden, olennaisten osien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laittoman kaupan ja laittoman kaupan torjuntaan Länsi-Balkanilla. Paitsi että tehokkaat rajatarkastukset ehkäisevät rikollisuutta kaikilta osin ne ovat myös luottamusta lisäävä toimi. Tiukka ja tehokas rajavalvonta on kaikkien kansallisten ja alueellisten pitkän aikavälin turvallisuusohjelmien perusta. Lainkäyttöalueiden rajavalvontaviranomaisten valmiuksien alustava arviointi laadittiin neuvoston päätöksen (YUTP) 2016/2356 nojalla, ja siinä keskityttiin pääasiassa rajapoliisin hallinnollisiin ja teknisiin valmiuksiin. On tarpeen vahvistaa yleisiä valmiuksia, jotta aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitonta kauppaa voidaan torjua tehokkaasti rajojen yli. Kyseinen alustava arviointi on osoittanut erityisesti, ettei ampuma-aseiden havaitsemista rajalla koskevaa kohdennettua koulutusta ole annettu Bosnia ja Hertsegovinaa lukuun ottamatta, sillä rajapoliisilla on puutteelliset välineet niiden havaitsemiseksi sekä raja-aseilla että vihreällä rajalla. Lisäksi aseita tuotetaan useammin uusista materiaaleista, eikä niitä voida havaita metallinilmaisimilla tai ruudin haistamiseen koulutettujen koirien avulla.

Tähän osaan kuuluvassa avussa keskitytään kehittämään vakioituja toimintaohjeita ja hankkimaan laitteistoa rajavalvontaviranomaisille ja rikospoliisille ampuma-aseiden laittoman kaupan ja hallussapidon torjumiseksi. Lisäksi järjestetään aihekohtaista koulutusta lainkäyttöalueiden tasolla ja alueellisia työpajoja. Ehdotetut toimet täydentävät SEEFENin työtä, ja niitä koordinoidaan tiiviisti muiden käynnissä olevien unionin tuella Kaakkois-Euroopassa toteutettavien toimien kanssa, pääasiallisesti järjestäytyntä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapolitiittisen syklin ja erityisesti EMPACTin ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan operatiivisten toimintasuunnitelmien sekä Europolin, Frontexin ja Interpolin toimien kanssa.

Tähän tavoitteeseen päästään seuraavilla keinoilla:

- tarjotaan rajaturvallisuuteen liittyvää välineistöä ja koulutusta laittoman asekaupan torjuntaan Albanian, Kosovon (**), Montenegron, Serbian ja Pohjois-Makedonian rajapoliisiviranomaisten tukemiseksi
- tarjotaan rikospoliisille välineistöä ja koulutusta laittoman asekaupan torjuntaan Albanian, Bosnia ja Hertsegovinan, Kosovon(****), Montenegron, Serbian ja Pohjois-Makedonian rikospoliisiviranomaisten tukemiseksi.

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

- enintään kuuden vakioitujen toimintaohjeiden laatiminen rajavartiolaistosta kohden
- laittoman asekaupan torjuntaan on hankittu välineistö ja koulutus välineistön käyttämiseksi
- enintään kuuden aihekohtaisen koulutuksen järjestäminen yhtä rajavartiolaistosta kohden
- enintään neljän alueellisen työpajan järjestäminen rajavartiolaistoksille
- rikospoliisille on laadittu enintään kuusi vakioitua toimintaohjetta kullakin lainkäyttöalueella
- välineistön tarjoaminen rikospoliisille ja koulutuksen tarjoaminen rikospoliisille välineistön käyttämiseksi
- kullakin lainkäyttöalueella enintään kuuden aihekohtaisen koulutuksen järjestäminen rikospoliisille
- enintään neljän alueellisen työpajan järjestäminen rikospoliisille.

3.3 Fyysiseen turvallisuuteen ja varastojen hallinnointiin liittyvien valmiuksien parantaminen, mikä saavutetaan parantamalla infrastruktuurin turvallisuutta, vähentämällä ylijäämiä ja antamalla koulutusta

Tavoite

Vähennetään leviämisen vaaraa vahvistamalla ase- ja ampumatarvikevarastojen turvallisuutta ja vähentämällä pienaseiden ja kevyiden aseiden varastossa olevien ylijäämien määrää.

Kuvaus

Kolmannen osan tavoitteena on tukea sisäasioista vastaavia viranomaisia ja poliisiviranomaisia turvallisuusinfrastruktuurin ja vakioitujen toimintaohjeiden parantamiseksi edelleen sellaisten ensisijaisten varastointipaikkojen osalta, joihin liittyy edelleen merkittävä pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden varkauksien ja laittoman leviämisen riski. Tämä osa perustuu neuvoston päätökseen (YUTP) 2016/2356, ja se vastaa etenemissuunnitelman tavoitetta 7, jolla pyritään merkittävästi vähentämään riskiä ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden leviämiseen ja kulkeutumiseen, ja tavoitetta 6, jolla pyritään järjestelmällisesti vähentämään

(**) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

takavarikoitujen pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden ylijäämää ja tuhoamaan niitä. SEESAC on menestyksekkäästi käyttänyt kaksitahoista lähestymistapaa eli 1) parantanut varastointipaikkojen turvallisuutta ja (2) kehittänyt varastojen hallinnoinnista vastaavan henkilöstön valmiuksia. Näin on vahvistettu merkittävästi pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden turvamääräyksiä ja vähennetty varastojen ei-toivotun leviämisen vaaraa. Pienaseita ja kevyitä aseita sekä niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan fyysisen turvallisuuden ja varastojen hallinnointiin liittyvän kattavan lähestymistavan mukaisesti SEESAC laajensi tätä lähestymistapaa yhdistämällä sen ylijäämien vähentämiseen, millä vähennetään edelleen leviämisen riskejä.

Hankkeessa jatketaan ase- ja ampumatarvikevarastojen turvallisuuden parantamista Kaakkois-Euroopassa antamalla lisää teknistä ja infrastruktuureihin liittyvää erityisapua kansainvälisten parhaiden käytäntöjen ja standardien mukaisesti. Vaikka armeijan varastointipaikkojen turvallisuutta on huomattavasti lisätty neuvoston päätöksen 2013/730/YUTP mukaisesti, SEESAC on määritellyt poliisivoimien ja sisäasioista vastaavien viranomaisten hallussa olevat varastot huolta aiheuttaviksi. Syynä tähän ovat puutteelliset suojaamisvalmiudet sekä riittämättömät kirjaamiseen ja varastojen hallinnointiin liittyvät voimavarat ja monimutkaisemmat järjestelmät, joihin kuuluvat muodostelma-aseet sekä takavarikoidut ampuma-aseet. Tukea annetaan poliisin/sisäasioista vastaavien viranomaisten pienaseiden ja kevyiden aseiden varastojen ja todistusaineiston säilytystilojen turvallisuuden lisäämiseen parantamalla infrastruktuuria. Paikallisilla poliisiasemilla sijaitsevat todistusaineiston säilytystilat ovat etusijalla, koska on olemassa vaara aineiston kulkeutumisesta muualle, mutta myös yleisen turvallisuuden vuoksi, jos puutteellisissa varastointitilaisuhteissa säilytetään useita vaarallisia materiaaleja yhdessä. Tukea annetaan myös ylijäämäisten ja takavarikoitujen pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden vähentämiseksi, mikä pienentää entisestään niiden laittoman leviämisen riskiä.

Keskeiset suunnitellut toimet:

- tuetaan poliisin/sisäasioista vastaavien viranomaisten pienaseiden ja kevyiden aseiden varastojen ja todistusaineiston säilytystilojen turvallisuuden lisäämistä parantamalla infrastruktuuria
- tuetaan ylijäämäisten ja/tai takavarikoitujen pienaseiden ja kevyiden aseiden hävittämistä
- järjestetään alueellisia aihekohtaisia työpajoja ase- ja ampumatarvikevarastojen hallinnoinnista
- vahvistetaan asiaankuuluvien valtion laitosten valmiuksia luoda tarkastusjärjestelmiä.

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

- yhden keskusvarastointipaikan turvallisuutta on lisätty kansainvälisten vaatimusten ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti
- enintään 18 todisteaineiston säilytystilan turvallisuus on parantunut
- tavanomaisia aseita on hävitetty kaikkiaan enintään 12 000 kappaletta
- ampumatarvikkeita on hävitetty kaikkiaan enintään 22 000 kappaletta
- enintään kolme aihekohtaista työpajaa on järjestetty.

4. Edunsaajat

Hankkeen suoria edunsaajia ovat pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavat instituutiot Kaakkois-Euroopassa. Albanian tasavallan, Bosnia ja Hertsegovinan, Kosovon (****), Moldovan tasavallan, Montenegron, Serbian tasavallan ja Pohjois-Makedonian tasavallan sisäasioista vastaavat viranomaiset, poliisiviranomaiset, rajavartijat, rikostutkijat, syyttäjät ja tulliviranomaiset hyötyvät tietojenvaihdosta ja tietämyksen siirrosta, joka johtaa standardointiin alueellisen yhteistyön, valmiuksien kehittämisen, parempien menettelyjen sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan poliittista, operatiivista ja teknistä edistymistä varten tarvittavan kohdennetun erikoisvälineistön avulla. Tämän lisäksi pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevät komiteat ja muut pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavat instituutiot Kaakkois-Euroopassa hyötyvät koulutuksesta ja tiedonjakamisesta sekä alueellisesta yhteistyöstä. Lisäksi Valko-Venäjän ja Ukrainan keskeiset instituutiot, joiden tehtävänä on pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonta, hyötyvät laittoman ampuma-aseiden kaupan uhan paremmasta ymmärtämisestä ja kohdennetusta tietämyksen siirrosta.

(****) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Ehdotetut toimet ovat täysin linjassa etenemissuunnitelmaan liittyvien kansallisten prioriteettien kanssa, ja niillä on asianomaisten kansallisten pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaviranomaisten hyväksyntä.

Kaakkois- ja Itä-Euroopan sekä unionin väestö hyöttyy tästä hankkeesta, koska pienaseiden ja kevyiden aseiden laajamittaisen leviämisen aiheuttama riski vähenee.

5. Unionin näkyvyys

SEESAC toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet julkistaakseen sen, että toimi on unionin rahoittama. Nämä toimenpiteet toteutetaan komission laatiman Euroopan unionin ulkoisten toimien viestintää ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan mukaisesti. SEESAC varmistaa unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisilla logoilla ja julkisuudella, joissa korostetaan unionin asemaa, varmistetaan unionin toimien avoimuus ja lisätään tietoisuutta hankkeen syistä sekä unionin tuesta hankkeelle ja tämän tuen tuloksista. Hankkeessa tuotetussa materiaalissa tuodaan selkeästi esiin EU:n lippu tämän lipun asianmukaisesta käytöstä ja jäljentämisestä annettujen unionin suuntaviivojen mukaisesti.

Koska suunniteltujen toimien laajuus ja luonne vaihtelee suuresti, käytetään erilaisia promootiovälineitä mukaan lukien: perinteiset tiedotusvälineet; verkkosivustot; sosiaalinen media; ja tiedotusmateriaalit, muun muassa infografiikat, esitteet, uutiskirjeet, lehdistötiedotteet ja muu materiaali tarpeen mukaan. Hankkeeseen kuuluvat julkaisut, julkiset tilaisuudet, kampanjat, välineistö ja rakennushankkeet varustetaan asianmukaisilla merkinnöillä. Hankkeen vaikutusta on tarkoitus edelleen tehostaa parantamalla kansallisten hallitusten ja väestön, kansainvälisen yhteisön sekä paikallisten ja kansainvälisten tiedotusvälineiden tietoisuutta, ja tämän vuoksi hankkeen eri kohderyhmiä lähestytään asianmukaisella kielellä. Erityistä huomiota kiinnitetään uusmediaan ja näkyvyyteen verkossa.

6. Kesto

Neuvoston päätösten 2013/730/YUTP, (YUTP) 2016/2356 ja (YUTP) 2018/1788 täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella ja ottaen huomioon hankkeen maantieteellinen soveltamisala, edunsaajien lukumäärä sekä suunniteltujen toimien lukumäärä ja monimutkaisuus täytäntöönpanon määräajaksi on asetettu 48 kuukautta.

7. Yleiset järjestelyt

Toimen teknisestä täytäntöönpanosta vastaa UNDP, joka toimii SEESACin puolesta, UNDP:n ja RCC:n (Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen seuraaja) yhteisen valtuutuksen puitteissa toimiva alueellinen aloite. SEESAC on alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman toimeenpaneva elin ja toimii tässä ominaisuudessa kaikkien pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvien asioiden keskusasteena Kaakkois-Euroopan alueella, mukaan lukien etenemissuunnitelman täytäntöönpanon koordinoimisen edistäminen.

SEESACin puolesta toimivalla UNDP:llä on kokonaisvastuu hanketoimien täytäntöönpanosta ja tilintekovelvollisuus koko hankkeen täytäntöönpanosta. Hankkeen kesto on kolme vuotta (48 kuukautta).

8. Kumppanit

SEESAC on toimen täytäntöönpanija ja toimii tiiviissä yhteistyössä pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien komiteoiden sekä Albanian, Bosnia ja Hertsegovinan, Kosovon (****), Moldovan tasavallan, Montenegron, Serbian tasavallan ja Pohjois-Makedonian tasavallan sisäasioista vastaavien viranomaisten ja poliisiviranomaisten sekä Valko-Venäjän ja Ukrainan asiaankuuluvien instituutioiden kanssa. Tähän osallistuu tiiviisti myös muita instituutioita pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan sovellettavan vahvistetun monisidosryhmäisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti.

(****) Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.